

Н.М. Штангей (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНЕ СПРЯМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Потреба переходу до інноваційної моделі економічного розвитку вимагає зміни парадигми грошово-кредитної політики, запровадження монетарних інструментів стимулювання інноваційного розвитку.

Необхідно здолати нерозвиненість фінансових відносин в країні. Як будь-яка інша галузь економіки, фінансовий сектор України потребує суттєвого оновлення, тобто більш широкого використання інноваційних фінансових інструментів.

Застосування фінансових механізмів, які пропонують сучасна теорія та практика, дозволяє зробити економіку більш конкурентоспроможною та стійкою до криз, більш гнучкою в нестандартних умовах. Зокрема:

- поширення спектра похідних фінансових інструментів дозволить зменшити різноманітні економічні ризики;
- активізація обертання на фондовому ринку облігацій та акцій, емітованих підприємствами, дозволить залучити фінансові ресурси поза банківським ринком і за меншою ціною;
- розвиток інститутів фінансового посередництва дозволить активізувати процес концентрації та перерозподілу потенційних інноваційних ресурсів.

Слід продовжувати процес зниження облікової ставки НБУ, оскільки її сучасний рівень не відповідає потребам макроекономічного розвитку, значно вищий за рівень інфляції та номінальної норми прибутку. Зниження облікової ставки до рівня інфляції сприятиме зниженню ціни на позичкові кошти і зробить інновації більш дешевими.

Щодо інноваційних проектів доцільно застосовувати методику повної чи часткової компенсації відсотків, сплачуваних суб'єктами господарювання за кредити на потреби інноваційних проектів.

Необхідно прискорити темпи зростання грошової маси в Україні для збільшення рівня монетизації економіки. Така політика сприятиме зменшенню кредитних ставок, що зробить кредитні інвестиційні ресурси більш доступними, сприятиме подальшому розвитку довгострокового кредитування. Найефективнішим шляхом збільшення

грошей в обігу є надання кредитів комерційним банкам з боку НБУ та надання банкам можливості самим “емітувати” гроші шляхом випуску цінних паперів, що виконують по суті функцію грошей. Зазначимо, що дієвість цього важеля залежить від формування в економіці платоспроможного попиту на кредитні ресурси.

До реалізації цього завдання слід залучити самі комерційні банки, для чого слід:

- запровадити механізми державного страхування інноваційних кредитів, у тому числі кредитів, виданих малим підприємствам, що розробляють та впроваджують інноваційну високотехнологічну продукцію і діяльність яких пов’язана із значним інвестиційним ризиком;

- надавати державні гарантії комерційним банкам, які здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проєктів;

- установлювати для комерційних банків, які здійснюють пільгове довгострокове кредитування інноваційних проєктів, знижену ставку норми обов’язкового резервування коштів;

- продовжити розвиток системи пільгового рефінансування комерційних банків, які надають кредити для реалізації інноваційних проєктів, добитися шляхом поєднання цього важеля з комплексом інституційних інструментів, його дієвості.

Вважаємо, що ефективна реалізація інноваційної стратегії у фінансовій сфері неможлива без створення Українського банку реконструкції і розвитку. Саме в рамках діяльності УБРР має здійснюватися надання цільових кредитів під інвестиційні проєкти інноваційного спрямування на пільгових умовах та з майновими гарантіями їхнього цільового використання.

З нашої точки зору, спроби підмінити створення УБРР намаганнями розвинути довгострокове інноваційне кредитування комерційних банків приречені на провал через низьку інституційну та фінансову сумісність вітчизняних комерційних банків з завданнями довгострокового кредитування.

Слід усвідомити серйозну небезпеку згортання сприятливих для інноваційного розвитку заходів грошово-кредитної політики в разі зростання загрози інфляційних тенденцій.

Отже, реалізація орієнтирів інноваційного розвитку все ж вимагатиме узгодження антиінфляційної політики з потребою збереження стимулюючого характеру грошово-кредитної політики.